

A FRANZ KETT-PEDAGÓGIA ALAPELVEI
(Petra Ostermann és Franz Kett)
Facebook: Franz Kett Pedagógia/Fügefafa Műhely
Fordította: Majoros Zsuzsanna

A kezdet kezdete

A „Valláspedagógiai gyakorlat” (**Religionspädagogische Praxis – RPP**), majd később, 2002 óta az „Egységes értelemorientált pedagógia” (**Ganzheitlich sinnorientierte Pädagogik – gsP**) és 2017 óta a „Kett-pedagógia” elválaszthatatlan **FRANZ KETT** és **SR ESTHER KAUFMANN** személyétől.

A Kett-pedagógia gyökerei az 1970-es évekbe, Németországba nyúlnak vissza. Alapjai az oktatásügy átalakulásával és az ebből fakadó új oktatásügyi elvárásokkal összefüggésben jöttek létre. Franz Kett – valláspedagógus és az óvodapedagógiai részleg szakmai vezetője – és Esther Kaufmann – rendi nővér és óvodavezető – fejlesztették ki az RPP alapkoncepcióját iskolai előkészítősök számára – az általános iskolára való kiterjesztés későbbi fejlemény.

Az RPP induktív módon fejlődött tovább, nem szolgáltak alapjául tudományos elméletek. Sokkal inkább alapjául szolgált azonban Franz Kett és Esther Kaufmann tevékenysége és tapasztalatai, a gyerekek, a szülők, a környezet, a társadalom és a tantervek által generált mindennapi kihívások. Az RPP elméleti háttére „mellékesen” jött létre az évek folyamán.

Már akkoriban is egyértelmű volt, hogy az RPP ökumenikus és felekezetiközi.

Tudomány és Kett-pedagógia

A tudományos valláspedagógia hosszú ideig szinte figyelmen kívül hagyta a Kett-pedagógiát, általánosságban az óvodapedagógia iránt nem volt túl nagy a tudományos érdeklődés.

„Elméleti alapok híján” azt vetették a „kendős módszerré” leminősített Kett-pedagógia szemére, hogy nem hatékony és manipulatív módon befolyásolja a gyerekek képzésének folyamatát. A tudományos közeg hozzáállásának megváltozására nem utolsó sorban azért is került sor, mert idővel a képzési tervek és tantervek is megváltoztak. Már az óvodára is a képzés elismert színhelyeként tekintettek, a valláspedagógiára pedig úgy, mint a humán, műveltség alapú képzés egy lehetséges útjára. 2002 óta az Egységes értelemorientált pedagógia újra és újra disszertációk és tudományos munkák témája.

A Kett-pedagógia alapjai – fenomenológia

LÉTPEDAGÓGIA

ITT VAGYOK – JELEN VAGYOK

A létanalitikus megközelítésből kiindulva az életet adottságként, adományként és feladatként értelmezzük. A saját létem igenlésére a személlyé váláshoz szükséges alapkompenciaként tekintünk. Ehhez központi fontosságú a saját lét értelmességének felismerése. Az emberi élet értelme megfogalmazódik bibliai igékben is:

„Mielőtt megalkottalak anyád méhében, már ismertelek” (Jer 1,5)

„Neveden szólítottalak” (Iz 43,1)

LÉTEZEM

Létem adottság és adomány egy hozzá kapcsolódó feladattal, amelynek keresésére, megtalálására és betöltésére vagyok hivatott.

Függök létem forrásától – De kitől származik létem?¹

Egy legvégső értelem- és létalap, egy TE, minden lét alapvető okának – akit mi úgy nevezünk Isten – keresése minden ember sajátja.

A Kett-pedagógia egyik célja többek között, hogy az ÉLETÖRÖMÖT („LÉTÖRÖMÖT”) a gyermekben felébressze és azt táplálja, erősítse – vallási értelemben bizalmat, szeretetet, reményt, hitet ébresszen.

„Jó, hogy vagyok. Élni nem mindig könnyű, de jó, hogy létezem!”

KAPCSOLATPEDAGÓGIA

Saját létünk beleszövődik a világ egységébe. Ennek két megnyilvánulási formája van: a „VILÁGBAN VALÓ LÉT” és a „VILÁGGAL VALÓ TALÁLKOZÁS”. Ily módon megkülönböztetünk egy belső és egy külső világot. A külső világ alatt a környezetet (természet és épített környezet) és a társas környezetet (őseinktől a családon át egészen a népközösségekig) értjük.

Martin Buber ebben az összefüggésben beszél kétféle, a világgal való találkozási módról: „én-te (személyes) kapcsolatról” és „én-az (személytelen, objektív) kapcsolatról”. Idézem: „Én-az

---

¹ A magyar „Létezem.” kijelentést a németben három szóval fejezzük ki: „Es gibt mich.”. Ebben a mondatban a ragozott létigén és az én személyes névmás tárgyesetén kívül van még egy személytelen alany. Az író erre utal, hogy függök ettől az alanytól és erre kérdez rá: Ki ez a „plusz” alany? f.m.

kapcsolat nélkül az ember nem képes túlélni. Én-te kapcsolat nélkül nem képes arra, hogy ember legyen.”

A Kett-pedagógiát áthatják a kapcsolati folyamatok:

- tárgyakhoz- a természeti és épített környezethez
- emberekhez – a társas környezethez
- önmagamhoz
- a legvégső értelem- és létalaphoz (Istenhez)

A Franz Kett-pedagógiát kapcsolatteremtést elősegítő elemek kísérik – körben való helyfoglalás, a karika mint kapcsolati szimbólum, a kötél mint támpont stb.

ÖNMAGAM JELENVALÓSÁGÁNAK TUDATOSÍTÁSÁT SEGÍTŐ PEDAGÓGIA

„Válj azzá, aki vagy”

A Kett-pedagógiában az önmagammá válás folyamatát és önmagam jelenvalóságának tudatosítását tükörképek segítik – a külvilág tárgyai és folyamatai a belső világ metaforáivá válnak. A Kett-pedagógia egyik célja a külső valóságok megtapasztalása és megélése által a belső valósághoz közeledni, önmagunk megértését, megismerését elősegíteni.

A teremtésre a lélek és Isten ablakaként tekintünk. Így szól erről Hildegard von Bingen:

„Emlékezz ember, az egész teremtés benned van”

Erre a gondolkodásmódra maga Jézus ad nekünk példát.

Máté ezt mondja Jézusról:

„Ezeket mind példabeszédekben mondta el Jézus a népnek, s példabeszéd nélkül nem szólt hozzájuk.” (Mt 13,34)

Jézus tudja, hogy az ember identitását a világ szemlélése és megtapasztalása által találhatja meg.

A KÉPEK ÉS A KÉPALKOTÁS PEDAGÓGIÁJA

„Szimbolikus cselekvés és alkotás” –

A SZÓBELISÉG, a TESTI ÖNKIFEJEZÉS és a KÉPALKOTÁS összjátéka közvetíti számunkra, hogy mit jelent emberré válni és embernek lenni.

Anke Maggauer Kirsche költőnő idézete megcáfolja a „kendős módszerré” történő leminősítést:

„Egy kép sem létezik mögöttes tartalom nélkül.”

vagy egy kínai mondás:

„Egy kép többet mond, mint ezer szó.”

Ezek a közös központi képek gyógyító képek, amelyek azért jönnek létre, hogy az emberek számára egy hibákkal és tökéletlenséggel teli világban a remény jelenjen meg és váljon láthatóvá.

Az individuális képek (egyéni alkotások) létem és jelenlétem jelei, saját valóságom képmásai.

Klaus Ender (költő) írja:

„Egy képet alkotni annyit tesz, mint véleményt alkotni.”

ÚTPEDAGÓGIA

A Kett-pedagógia egy hosszú utat tud maga mögött, egy utat, amely már rég elkezdődött, de még messze nem ért a végéhez.

Jézus az, aki utunkat egyengeti és minket utunkon kísér.

Az emberek, akik a Kett-pedagógiával dolgoznak, úgy tekintenek magukra mint gyermekeket, fiatalokat és felnőtteket kísérő személyekre, akik Jézusról és arról mesélnek, hogyan lehet az élet teljes.

Közösen úton lenni a Kett-pedagógia értelmében annyit tesz: látni, hallani, érezni, megélni, megtapasztalni, imádkozni, ünnepelni, énekelni, táncolni, alkotni...

Ez messze több mint „puszta tanítás”, ez kapcsolatban való lét, egymással megosztott élet...

MISZTÉRIUMPEDAGÓGIA

A misztika többek között ISTEN különleges módú szemlélése. Isten – mint ÉRTELEM- és LÉTALAP – szemlélése, aki minket áthat.

ISTENTől való vagyok,

ISTENben vagyok,

ISTEN bennem van!

Így ír erről a nagy teológus Karl Rahner:

„A jövő hívője egy misztikus lesz vagy nem lesz többé hívő.”

A misztériumpedagógia feladata lenne, hogy lehetőséget adjon Isten megtapasztalására, meglátására, felfedezésére és arra, hogy Isten eltölthesse, áthathassa az embert.

Isten itt van – Isten jelen van – Isten velem van

Nevemen szólított – hivatásom van

Tőle származom, benne élek és hozzá térek majd vissza

A TE-ben találkozhatom Istennel

Hála Istennek, hogy létezem!

EGYSÉGES PEDAGÓGIA

Az „Egységes értelemorientált pedagógia” fogalmában az a fáradozás mutatkozik meg, hogy megkíséreljük kifejezni saját létünk és összességében a világ létezésének végső értelem- és

létalapja utáni keresésünk. Az EGYSEGES szó arra utal, hogy saját létünket valami nagyobb hatalom oltalmában való létként értelmezzük, amelyből értelem árad ki. Ennek megértése csak a teljes személy bevonásával lehetséges. Ehhez szükséges egy a szívet, a kezét és az értelmet azonos mértékben megszólító azaz egységes pedagógia.

KERESZTÉNY PEDAGÓGIA

A gsP alapja egy keresztény emberkép volt és ma is az.

Pedagógiai fáradozásunk folyamatosan szem előtt tartja ezt a végső értelem- és létalapot, közelítve ezzel a transzcendens kapcsolódáshoz. Ez az Végső, Legmagasabb, Legmélyebb – akit mi ISTENnek nevezünk – a felismerés tárgyává válik a gyermek életkorának megfelelő elmélkedés során (gyermekkel való filozofálás és teologizálás). A transzcendenciái vonatkozását tekintve a Kett-pedagógia egy misztériumpedagógia.

„De a nevelés csak akkor lehet összefüggő egész, ha egészében áthatja a vallás.”
(Martin Buber)

„A keresztény üzenet, amelynek az emberekhez kellene közelebb kerülnie... nem egy idegen vagy külső dolog közvetítése, hanem az ember bensőjének és legmélyebb dimenziójának felébresztése és interpretációja.” (Karl Rahner)

A Kett-pedagógia nyitott kultúraközi és vallásközi találkozásokra, párbeszéd és kapcsolatok által ill. spirituális szinten is.

Az egységes értelemorientált pedagógia JÖVŐJE

2008-ban alapítottak saját intézetet az Egységes értelemorientált pedagógia számára Németországban. <https://kett-paedagogik.de/>

Az intézet célja, hogy Franz Kett együttműködésével a Kett-pedagógiát tovább gyakorolja és fejlessze. Partnerországok és – intézetek támogatják immár világszerte az Egységes értelemorientált pedagógia céljait.

Magyar nyelvű irodalom:

Martin Buber: *Én és te*, Európa kiadó, 1999.

Volna csak enyém az ég köntöse, Franz Kett Pedagógia könyvek I.2019. Szerk.: Sipos Edit

Arannyal hímzett ezüstszínű fény, Franz Kett Pedagógia könyvek 2. 2019. Szerk.: Sipos Edit

Zsoltárokat imádkozni, Franz Kett Pedagógia Könyvek 3. 2019. Szerk.: Sipos Edit

De minden kincsem csak az álmaim, Franz Kett Pedagógia Könyvek 4. Szerk: Sipos Edit

Amit itt kapnak, azt senki nem veheti el tőlük. Beszélgetés Nagy Enikő Kriszta nővérrel az általa alkalmazott Kett- módszerről. Keresztény Szó 2008. 17-21.

Nagy Enikő Sr. Kriszta: *A Kett- módszer. Eredete, alapelvei, tartalma és eljárásai.*

Keresztény Szó 2009. 28-34. o.

http://epa.oszk.hu/00900/00939/00110/2009_10_08_00110.htm

